

Det vilde øke verdien av våre bureisingsmuligheter, og det vilde bedre og trygge forholdene for dem som skal bosette sig på myrene.

En stor og takknemlig oppgave i en tid da manges øine er rettet mot jordbruket og bureisingen er på alles munde.

Selv om erfaringer og kjennsgjæringer fra leirkjøring på mjelle ikke uten videre kan overføres, så synes det å ha såpass for sig, at det bør forsøkes der hvor de naturlige muligheter er til stede.

TORVMYRA — SKOGEN.

Av skogbestyrer Aksel Bakken.

TORVMYRA er skogens intimeste og roligste nabo. Fjellene kaster sine ødeleggende, store stenblokker og ras ned i skogliene og omdanner større eller mindre deler av disse til moradsfyllte stenurer.

Jordbruk, seterbruk, kulturbeiter og andre brenner, svier, hakker og graver sig innpå.

Elvene fosser, undergraver og bryter for om mulig å få tilranet sig terreng. Ja, terreng vil de alle ha, og skogen er taus. Kun et kortvarig brak, et tungt stønn eller sukk hver gang en av dens store gamle kjemper faller.

At mosemyra også har sine lumske erobringsplaner like overfor skogen er kjent, men disse gjennomføres så suksessivt at de knapt merkes, og forholdet mellom myr og skog er i den grad intimt at grensen hvor den ene slutter og den annen begynner ofte er vanskelig å påpeke.

Jeg vet ikke om vi bør regne myra og skogen i slekt, men i hvert fall har de så meget felles at de begge skaffer oss brensel. Denne store egenskap også hos torven er av bestemmende art for menneskets eksistens innen de nu så store skogløse strøk av vårt land.

Til tross herfor regnes dog mosemyra til en av skogens verste fiender, men dette blir først hel sannhet når myra og mennesket slår sig sammen om angrepet. Når mennesket først har «pint» ut skogen, brer myra sig utover, likesom for å dekke over elendigheten. «Når her ingen skog kommer op, blir det meget penere når jeg dekker grunnen med min grønbrune farve», tenker vel myra.

Ja, myra gror og dekker over litt av hvert, dog uten å fortære eller ødelegge det den gjemmer. Den oppbevarer alt, og ved denne sin sjeldne evne er den blitt skogens «historieskriver» i langt større og utførligere utstrekning enn noen annen. Vår eldre Edda, for ikke å tale om Snorre, er jo det reneste «dagsnytt» i forhold til mosetorvens 1000-årige blad.

Når undtas den store torvstrøindustri og de store kultiveringsarbeider av myr som årligårs pågår, må vi vel si det er stille på disse

veldige vidder nu. Myrmalmen og jernvinnernes tid er forlengst forbi. (Myrmannsuvesenet tok fort slutt.) Til slåtteland regnes den ikke lenger drivverdig, og skogbruket har på grunn av ufornuftig hugst så store brakkliggende arealer av fullt brukbar jord innen sitt eget område, at vi ikke kan vente noen større arbeidstiltak fra det hold for det første.

Multer, tranebær og andre småvekster får vel lov å rå grunnen alene over størstedelen av disse store flater ennå en tid. Men at den store stillhet engang blir brutt av andre enn trane, orrhane og myrbokk er neppe tvilsomt. At slike enorme mengder ganske ensartede og jevnt konserverte planterester skulde bli liggende unyttige i all fremtid, er ikke tenkelig. Og den dag da kjemiens eller teknikens menn finner nøklen til full løsning av dette store problem, slås porten op til felter av uanet omfang og verdi.

At dertil bekvem myr odles og at myr med stagnert og kanskje glissen, men levedyktig skog avgrøftes, er ærefull landvinding, men la den dype mosemyr få ligge i fred og ro uavgrøftet. Som sådan virker den som et godt vannreservoar og er bl. a. skogbrandsbegrensende, mens den som avgrøftet og tørr øker brandfaren i skogen. En nøiaktig opmåling og bestemmelse av hvad vi har av de forskjellige slags myr måtte dog være en selvfølge. Men ingen unødig forstyrrelse av «borgfreden». La den 10,000-årige konservering få fortsette innen begrensede områder. En dag kan «konserven» få stor verdi.

Mitt første møte med myra var ikke «søtt». En sur vårdag kom jeg som ung skogbestyrer med tømmerfløtere op til en dam for å fløte tømmer. Dammen hadde lite nedslagsdistrikt, men stod nu med stort overvann enda den var lekk og rant som en sil.

En flåttmyr på mange hundre kubikkmeter hadde slitt sig løs oppe i dammen og lå nu av vannpresset fastsuget til damslusen. Vi hadde ikke nevneverdig taugverk, ingen robåt, kun små selvlagede tømmerflåter, flåtehaker og økser stod til vår rådighet. Jo, litt dynamitt hadde vi, men et forsøk med den gikk tilsynelatende mer ut over dammen enn myra. Å, du seighetens, stahetens og likegladhetens tunge klenodie. — Vi stakk og vi bendte, vi drog og vi skjøv, alt uten synbar virkning på myra, og hvad løsningen av dette problem kostet av omtanke og plunderfullt arbeide i noravind og isvann vil jeg ikke forsøke å gjengi, men hadde 8 timers dagen med alt sitt vesen da vært innført, vilde i hvert fall alt tømmer på opsidan av dammen blitt inneliggende det år. Men takket være felles utmerket arbeide gikk det bra den gang.

Mitt senere arbeide med myrtorven har vært av en langt annen og behageligere art. Torvens mange og særegne egenskaper har jeg forsøkt å nyttiggjøre mig i den grad evner og forhold for øvrig har tillatt. Foretagendet har i vesentligste grad gått ut på å lage «plante-

briketter» (små blomsterpotter) av torv hvortil den efter min og mange andres mening er fortrinlig; vesentlig av følgende årsaker:

1. Som helt tørr er den lett og holdbar for ubegrenset lagring.
2. Dens porøse, jevne struktur gir et bekvemt stoff for rotsystemets normale og ideelle utvikling.
3. Torven er ren.
4. Den absorberer og holder godt på fuktighet og gjødningsstoffer.
5. Plantemetoden muliggjør utplantning hele den tid av året da jorden er ufrossen.

Fra først av fremstillet jeg brikettene enkeltvis, en metode som krevet nokså kostbare brettanordninger for håndtering og transport. Nu lar jeg et visst antall briketter bli sittende sammen i samme «brikke», hvorved brettanordningen undgås, en meget forenkende og besparende måte, (jfr. dette tidsskrift, hefte 6, side 234 for 1935).

Av sådanne planter har jeg nu bl. a. ett- og toårig gran og furu som i sundhet og størrelse neppe har sin like annensteds her på våre breddegrader.

Metoden er rettsbeskyttet.

Selvsagt blir forbruket av torv til dette øiemed forholdsvis minimalt, men neppe i noe hittil kjent tilfelle gir så små mengder torv på langt nær så meget manuellt arbeid, og hvis produkt tilnærmevis er av så stor nasjonaløkonomisk betydning som torven anvendt på denne måte i skogbrukets, gartneriets og kanskje også på jordbrukets områder.

LITTERATUR:

O. Tamm: Et forsøk til klassifikasjon av skogsmarken i Sverige. — Medd. från Statens skogsförsöksanstalt, H. 28, 1935, side 269—298.

I Sverige har man i skogbruket tidligere almindelig klassifisert jorden efter skogbestandet. Dertil har man til dels også bygget på bunnvegetasjonen, og undertiden har man angitt jordarten, f. eks. om det er morene, sand eller leir. Det har imidlertid vært et behov for klassifikasjon av jorden uavhengig av målinger på skogbestandet. Dr. Tamm har nu fremlagt et forslag til klassifikasjon av skogsjorden bygget på jordens egne egenskaper, slik som disse fremtrer ved de ganske omfattende undersøkelser som i årenes løp er utført, særlig ved den svenske skogsförsöksanstalt. Den foreslåtte klassifikasjon er strengt tilpasset på svenske forhold og er bygget på iakttagelse og beskrivelse av følgende 5 faktorer: